CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL GIOVANNI PITRUZZELLA
prezentate la 5 mai 2022 [1]

Cauza C-256/21

KP
împotriva
TV,
Gemeinde Bodman-Ludwigshafen

[cerere de decizie preliminară formulată de Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, Germania)]

„Trimitere preliminară – Marcă a Uniunii Europene (APFELZÜGE) – Litigiu în fața instanței naționale – Competența instanțelor din domeniul mărcilor – Acțiune în constatarea încălcării drepturilor – Cerere reconvențională – Retragerea acțiunii în constatarea încălcării drepturilor”

I. Introducere

1. Prezenta cerere de decizie preliminară, formulată de Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, Germania), privește interpretarea articolului 124 literele (a) și (d) și a articolului 128 din Regulamentul 2017/1001 privind marca Uniunii Europene [2].

2. Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între KP, pe de o parte, și TV și Gemeinde Bodman-Ludwigshafen (Municipalitatea Bodman-Ludwigshafen), pe de altă parte, în legătură cu o acțiune în constatarea încălcării drepturilor conferite de o marcă verbală a Uniunii Europene, precum și cu o cerere reconvențională de declarare a nulității acestei mărci.

3. Instanța de trimitere solicită în esență Curții să stabilească dacă instanța competentă în domeniul mărcilor Uniunii rămâne competentă să se pronunțe cu privire la cererea reconvențională de declarare a nulității mărcii în cazul în care titularul acesteia din urmă a retras cererea principală de constatare a încălcării drepturilor.

[1] Limba originală: italiana.

[2] Regulamentul (UE) 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind marca Uniunii Europene (JO 2017, L 154, p. 1).

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

4. Potrivit considerentelor (31), (32) și (33) ale Regulamentului 2017/1001:

„(31) Pentru a asigura protecția mărcilor UE, este necesar ca statele membre să desemneze, ținând seama de sistemul lor național, un număr limitat, în măsura posibilului, de instanțe naționale având competențe de primă instanță și de a doua instanță în domeniul încălcării drepturilor și validității mărcii UE.

(32) Este indispensabil ca deciziile privind validitatea și încălcarea drepturilor conferite de mărcile UE să producă efecte și să se extindă în întreaga Uniune, ca singură modalitate de a evita hotărâri contradictorii ale instanțelor și ale Oficiului și de a aduce atingere caracterului unitar al mărcilor UE. […]

(33) Este necesar să se evite pronunțarea unor hotărâri contradictorii ca urmare a acțiunilor în care sunt implicate aceleași părți și care sunt formulate pentru aceleași fapte pe baza unei mărci UE și a unor mărci naționale paralele. În acest scop, atunci când acțiunile sunt formulate în același stat membru, mijloacele pentru atingerea acestui obiectiv se stabilesc conform normelor procedurale naționale, cărora prezentul regulament nu le aduce atingere, în timp ce atunci când acțiunile sunt formulate în state membre diferite, apar ca fiind adecvate dispozițiile inspirate din normele privind litispendența și conexitatea din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012[3].”

5. Articolul 1 alineatul (2) din acest regulament prevede:

„Marca UE are un caracter unitar. Aceasta produce aceleași efecte în întreaga Uniune: nu poate fi înregistrată, transferată, nu poate face obiectul unei renunțări, al unei decizii de decădere din drepturi a titularului sau de nulitate și, respectiv, utilizarea sa nu poate fi interzisă, decât cu efect în întreaga Uniune. Acest principiu se aplică cu excepția cazului în care se prevede altfel prin prezentul regulament.”

6. În conformitate cu articolul 6 din regulamentul menționat, marca Uniunii se dobândește prin înregistrare.

7. Articolul 59 din acest regulament prevede următoarele la alineatul (1) litera (a):

„Se declară nulitatea mărcii UE, ca urmare a unei cereri depuse la Oficiu sau a unei cereri reconvenționale în cadrul unei proceduri de constatare a încălcării drepturilor:

(a) atunci când marca UE a fost înregistrată contrar dispozițiilor articolului 7;

[…]”

[3] Regulamentul din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).

8. În cadrul secțiunii 5 din acest regulament, intitulată „Procedura de decădere sau de nulitate în fața Oficiului”, articolul 63 alineatul (3) prevede următoarele:

„Cererea de decădere sau în nulitate este inadmisibilă în cazul în care o cerere având același obiect și aceeași cauză a fost soluționată pe fond, între aceleași părți, fie de către oficiu, fie de către o instanță competentă în domeniul mărcilor UE, astfel cum este menționată la articolul 123, iar hotărârea Oficiului sau a instanței respective privind cererea în cauză a dobândit autoritate de lucru judecat.”

9. Potrivit articolului 123 alineatul (1) din Regulamentul 2017/1001:

„Statele membre desemnează pe teritoriul lor un număr cât mai limitat posibil de instanțe naționale de primul și al doilea grad de jurisdicție, care au sarcina de a îndeplini funcțiile atribuite de prezentul regulament.”

10. Articolul 124 literele (a) și (d) din Regulamentul 2017/1001 prevede:

„Instanțele competente în domeniul mărcilor UE au competență exclusivă:

(a) în materia acțiunilor în constatarea încălcării drepturilor și – în cazul în care dreptul intern o permite – în materia acțiunilor privind posibila încălcare a drepturilor conferite de o marcă UE;

[…]

(d) în materia cererilor reconvenționale de decădere sau în nulitatea mărcii UE menționate la articolul 128.”

11. Articolul 127 alineatul (1) din regulamentul menționat prevede:

„Instanțele competente în domeniul mărcilor UE consideră marca UE valabilă, în afară de cazul în care pârâtul îi contestă validitatea printr-o cerere reconvențională de decădere sau în nulitate.”

12. Potrivit articolului 128 din Regulamentul 2017/1001:

„(1) Cererea reconvențională de decădere sau în nulitate nu se poate întemeia decât pe cauzele de decădere sau de nulitate prevăzute de prezentul regulament.

(2) O instanță competentă în domeniul mărcilor UE respinge o cerere reconvențională de decădere sau în nulitate, în cazul în care o hotărâre a Oficiului între aceleași părți cu privire la o cerere având același obiect și aceeași cauză a devenit deja definitivă.

[…]

(4) Instanța competentă în domeniul mărcilor UE în fața căreia a fost introdusă o cerere reconvențională de decădere sau în nulitatea mărcii UE nu procedează la examinarea cererii reconvenționale până când fie partea interesată, fie instanța nu a informat Oficiul în legătură cu data la care a fost depusă cererea reconvențională. Oficiul înregistrează informațiile respective în registru. În cazul în care o cerere de decădere sau în nulitate a mărcii UE a fost deja depusă la Oficiu înaintea depunerii cererii reconvenționale, instanța este informată în acest sens de către

Oficiu și suspendă procedura în conformitate cu articolul 132 alineatul (1) până când decizia privind prima cerere rămâne definitivă sau până când cererea este retrasă.

[…]

(6) Atunci când o instanță competentă în domeniul mărcilor UE a pronunțat o hotărâre învestită cu autoritate de lucru judecat cu privire la o cerere reconvențională de decădere sau în nulitatea unei mărci UE, o copie a hotărârii este transmisă neîntârziat Oficiului, fie de către instanță, fie de către oricare dintre părțile implicate în procedurile naționale. Oficiul sau orice altă parte interesată poate solicita informații cu privire la această transmitere. Oficiul înscrie în registru mențiunea hotărârii și ia măsurile necesare pentru a se conforma cu partea dispozitivă a acesteia.

(7) Instanța competentă în domeniul mărcilor UE, sesizată printr-o cerere reconvențională de decădere sau în nulitate, poate să amâne pronunțarea hotărârii asupra cererii titularului mărcii UE și după ascultarea celorlalte părți și invitarea pârâtului pentru a prezenta Oficiului o cerere de decădere sau în nulitate într-un termen acordat. În cazul în care cererea respectivă nu este prezentată în acest termen, procedura își urmează cursul; cererea reconvențională este considerată retrasă. Se aplică articolul 132 alineatul (3).”

13. Potrivit articolului 129 din regulamentul menționat, intitulat „Legislație aplicabilă”:

„(1) Instanțele competente în domeniul mărcilor UE aplică dispozițiile prezentului regulament.

(2) Pentru toate aspectele din domeniul mărcilor care nu intră în domeniul de aplicare al prezentului regulament, instanța competentă în domeniul mărcilor UE aplică dreptul intern aplicabil.

(3) Cu excepția cazurilor în care prezentul regulament prevede altfel, instanța competentă în domeniul mărcilor UE aplică normele de procedură aplicabile aceluiași tip de acțiuni privind o marcă națională în statul membru pe teritoriul căruia este situată instanța respectivă.”

14. Articolul 132 din acest regulament prevede:

„(1) Cu excepția cazului în care există motive întemeiate pentru a continua procedura, o instanță competentă în domeniul mărcilor UE sesizată printr-o acțiune menționată la articolul 124, cu excepția unei acțiuni în constatarea inexistenței încălcării drepturilor, suspendă pronunțarea din proprie inițiativă după audierea părților sau la cererea uneia dintre părți și după audierea celorlalte părți, atunci când validitatea mărcii UE este deja contestată printr-o cerere reconvențională în fața unei alte instanțe competente în domeniul mărcilor UE sau atunci când s-a depus deja la Oficiu o cerere de revocare sau în nulitate.

(2) Cu excepția cazului în care nu există motive speciale de a continua procedura, Oficiul sesizat printr-o cerere de revocare sau în nulitate suspendă pronunțarea din proprie inițiativă, după audierea părților sau la cererea uneia dintre părți și după audierea celorlalte părți, atunci când validitatea mărcii este contestată printr-o cerere reconvențională în fața unei instanțe competente în domeniul mărcilor UE. Cu toate acestea, dacă una dintre părțile la procedura în fața instanței competente în domeniul mărcilor UE solicită acest lucru, instanța poate, după audierea celorlalte părți la această procedură, să suspende procedura. În acest caz, Oficiul continuă procedura pendinte în fața sa.

(3) Instanța competentă în domeniul mărcilor UE care suspendă pronunțarea poate să dispună măsuri provizorii și conservatorii pe durata suspendării.”

B. Dreptul german

15. Potrivit articolului 33 alineatul (1) din Zivilprozessordnung (Codul de procedură civilă, denumit în continuare „ZPO”), o cerere reconvențională poate fi formulată în fața instanței sesizate cu o acțiune atunci când există o legătură juridică între obiectul cererii reconvenționale și obiectul cererii principale sau mijloacele de apărare prezentate împotriva cererii principale.

16. Articolul 261 din ZPO, intitulat „Litispendență”, prevede la alineatul (3) punctul 2 că competența instanței sesizate cu judecarea procesului nu este afectată de o modificare a împrejurărilor pe care se întemeiază competența respectivă.

III. Situația de fapt, procedura principală și întrebările preliminare

17. KP este titularul mărcii verbale a Uniunii Europene APFELZÜGE, înregistrată la 19 octombrie 2017 pentru servicii din clasele 35, 41 și 43[4] în sensul Aranjamentului de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 1957 (denumit în continuare „Aranjamentul de la Nisa”)[5]. Este cert că termenul „Apfelzügle” desemnează un atelaj format din mai multe remorci trase de un tractor, folosit la recoltarea merelor.

18. La 26 septembrie 2018, atât TV, cât și Municipalitatea Bodman-Ludwigshafen au publicat pe conturile lor de Facebook o activitate de recoltare și de degustare de mere proaspete în cursul unei plimbări cu Apfelzügle.

19. Prin urmare, KP a introdus la Landgericht München (Tribunalul Regional din München, Germania) o acțiune în constatarea încălcării drepturilor conferite de marcă, solicitând obligarea TV și a Municipalității Bodman-Ludwigshafen la încetarea utilizării termenului „Apfelzügle” pentru serviciile desemnate de această marcă. La rândul lor, pârâtele au introdus în fața instanței menționate cereri reconvenționale de declarare a nulității mărcii al cărei titular este KP.

20. În ședința care a avut loc în fața Landgericht München (Tribunalul Regional din München), KP și-a retras acțiunea în constatarea încălcării. În pofida retragerii menționate, TV și Municipalitatea Bodman-Ludwigshafen și-au menținut cererile reconvenționale formulate.

21. Prin hotărârea din 10 martie 2020 – apreciind că cererile reconvenționale erau admisibile –, Landgericht München (Tribunalul Regional din München) a declarat nulitatea mărcii contestate numai pentru serviciile din clasa 41, respingând în rest cererile formulate de pârâte.

[4] Marca în discuție privea în special următoarele servicii:
Clasa 35: Regruparea de produse din domeniul produselor alimentare și al delicateselor, în special exploatarea unui magazin cu produse de fermă care distribuie alimente și/sau de băuturi regionale fabricate în mod artizanal.
Clasa 41: Divertisment; activități culturale; organizarea și susținerea de evenimente de informare cu privire la agricultura rurală.
Clasa 43: Servicii de alimentație publică și de cazare; exploatarea unui restaurant; servicii de catering.

[5] Aranjamentul de la Nisa adoptat la Conferința diplomatică de la Nisa la 15 iunie 1957, cu revizuirile și modificările ulterioare (*Recueil des traités des Nations unies*, *vol. 1154*, nr. I 18200, p. 89).

22. Împotriva hotărârii menționate, Municipalitatea Bodman-Ludwigshafen a declarat apel la Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München), menținându-și solicitarea de admitere a cererii reconvenționale de declarare a nulității și în ceea ce privește serviciile din clasele 35 și 43 din Aranjamentul de la Nisa.

23. În decizia de trimitere, Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München) arată că îi revine sarcina de a aprecia în prealabil admisibilitatea cererilor reconvenționale formulate de pârâte în urma retragerii acțiunii principale, subliniind că nu este ținut în această privință de hotărârea instanței de prim grad de jurisdicție.

24. Instanța de trimitere arată în această privință că, potrivit tezei majoritare în Germania, un caz precum cel din speță nu este reglementat de Regulamentul 2017/1001, ci, în temeiul trimiterii cuprinse la articolul 129 alineatul (3) din acest regulament, de normele care reglementează procedura civilă germană. Mai precis, s-ar aplica articolul 261 alineatul (3) punctul 2 din ZPO, potrivit căruia competența instanței din domeniul mărcilor cu privire la cererea reconvențională de declarare a nulității este independentă de rezultatul acțiunii în constatarea încălcării drepturilor și, prin urmare, nu poate fi înlăturată în cazul retragerii acestei din urmă acțiuni.

25. Având îndoieli cu privire la această soluție, instanța de trimitere observă că:

(i) înregistrarea unei mărci a Uniunii este un act al unui organ al Uniunii – Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (denumit în continuare „Oficiul”) –, iar instanțele naționale nu sunt competente să anuleze asemenea acte, cu excepțiile prevăzute în mod expres;

(ii) pentru acest motiv, articolul 63 alineatul (1) din Regulamentul 2017/1001 conferă Oficiului o competență „cu caracter prioritar” în materia în discuție;

(iii) competența instanței naționale în materie de validitate a mărcii constituie, în schimb, un caz excepțional, prevăzut la articolul 124 litera (d) din Regulamentul 2017/1001 numai pentru ipoteza introducerii unei cereri reconvenționale, și este justificată de necesitatea de a permite pârâtului împotriva căruia a fost introdusă o acțiune în constatarea încălcării drepturilor să utilizeze un mijloc de apărare în cadrul aceleiași proceduri;

(iv) caracterul prioritar al competenței Oficiului rezultă și din alineatul (7) al articolului 128 din Regulamentul 2017/1001, potrivit căruia titularul mărcii poate face în așa fel încât decizia privind cererea de declarare a nulității să nu fie examinată de instanța națională, ci în cadrul unei proceduri în fața Oficiului.

26. În aceste condiții, potrivit Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München), o instanță competentă în domeniul mărcilor Uniunii nu ar putea să se pronunțe cu privire la o cerere reconvențională de declarare a nulității unei mărci a Uniunii, în sensul articolului 128 din Regulamentul 2017/1001, în cazul retragerii acțiunii în constatarea încălcării drepturilor în urma căreia a fost formulată cererea reconvențională, întrucât, într-un astfel de caz, nu ar mai exista necesitatea admiterii unui astfel de mijloc de apărare al pârâtului. Ar fi vorba, pe de altă parte, despre o concluzie care decurge chiar din Regulamentul 2017/1001, astfel încât trimiterea la legislația națională nu ar fi pertinentă.

27. Potrivit instanței de trimitere, această interpretare ar fi confirmată de Hotărârea din 19 octombrie 2017, Raimund [6] (denumită în continuare „Hotărârea Raimund”), potrivit căreia cererea reconvențională de declarare a nulității trebuie să fie examinată înainte de acțiunea în constatarea încălcării drepturilor. În plus, această interpretare nu ar impune pârâtului care formulează o cerere reconvențională o sarcină excesivă și disproporționată, întrucât el ar dispune totuși de posibilitatea de a sesiza Oficiul în temeiul articolului 63 din Regulamentul 2017/1001.

28. Acesta este contextul în care Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 124 litera (d) și articolul 128 din Regulamentul 2017/1001 trebuie interpretate în sensul că instanța din domeniul mărcilor Uniunii rămâne competentă să se pronunțe cu privire la nulitatea unei mărci a Uniunii, invocată în cadrul unei cereri reconvenționale în sensul articolului 128 din Regulamentul 2017/1001, chiar și după ce a fost retrasă în mod valabil acțiunea în constatarea încălcării drepturilor, în sensul articolului 124 litera (a), întemeiată pe această marcă a Uniunii?”

IV. Procedura în fața Curții și rezumatul observațiilor părților

29. În prezenta procedură au depus observații scrise în temeiul articolului 23 din Statutul Curții Municipalitatea Bodman-Ludwigshafen și Comisia Europeană.

30. Municipalitatea Bodman-Ludwigshafen consideră că cererea reconvențională trebuie considerată o cerere independentă în raport cu acțiunea în constatarea încălcării drepturilor și că, în lipsa unor dispoziții specifice ale regulamentului care să reglementeze speța în discuție, trebuie să se aplice Codul de procedură civilă german, potrivit căruia competența instanței sesizate cu judecarea procesului nu este afectată de o modificare a împrejurărilor pe care se întemeiază competența respectivă. Prin urmare, aceasta propune să se răspundă afirmativ la întrebarea preliminară adresată.

31. Comisia, în schimb, exclude posibilitatea ca instanța națională să rămână competentă să se pronunțe cu privire la cererea reconvențională de declarare a nulității mărcii Uniunii după ce a fost retrasă în mod valabil acțiunea principală în constatarea încălcării drepturilor. Pentru a justifica această concluzie, Comisia menționează în special caracterul accesoriu al cererii reconvenționale de declarare a nulității mărcii: ar fi vorba despre un mijloc de apărare al pârâtului, care poate fi utilizat numai în cadrul unei acțiuni în constatarea încălcării drepturilor și care depinde în mod necesar de existența acesteia din urmă și, prin urmare, nu poate fi luat în considerare în mod independent.

V. Analiză juridică

32. Prin intermediul întrebării preliminare, Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München) solicită Curții să stabilească dacă, potrivit Regulamentului 2017/1001, o instanță din domeniul mărcilor Uniunii rămâne competentă să se pronunțe cu privire la nulitatea unei mărci a Uniunii, invocată prin cerere reconvențională de pârâtul într-o acțiune în constatarea încălcării drepturilor, chiar după ce această acțiune a fost retrasă în mod valabil.

[6] C-425/16, EU:C:2017:776.

A. Cu privire la cererea reconvențională de declarare a nulității în economia Regulamentului 2017/1001

33. Interpretarea noțiunii de cerere reconvențională și aprecierea caracterului său independent sau accesoriu în raport cu cererea principală are caracter preliminar față de examinarea problemei de competență ridicate de instanța de trimitere.

34. Astfel, în cazul în care – așa cum propune Comisia – s-ar considera că această cerere este accesorie cererii principale, ea ar avea, prin însăși natura sa, aceeași menire ca cererea principală. Prin urmare, în speță ar fi aplicabil principiul *simul stabunt simul cadent*. În cazul în care, în schimb, cererea reconvențională ar fi calificată drept o cerere independentă, aceasta nu ar fi afectată de eventualele evenimente cu efect extinctiv asupra cererii principale.

35. Deși expresia „cerere reconvențională” figurează în mai multe dispoziții ale Regulamentului 2017/1001, acestea din urmă nu furnizează nicio definiție a noțiunii pe care ea o desemnează și nici nu conțin vreo trimitere expresă la dreptul statelor membre în ceea ce privește semnificația și conținutul care trebuie date expresiei menționate. Prin urmare, considerăm, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, că noțiunea de „cerere reconvențională”, în special în sensul articolului 128 din Regulamentul 2017/1001, trebuie considerată o noțiune autonomă de drept al Uniunii, care trebuie interpretată uniform pe teritoriul acesteia din urmă, ținând seama, pe lângă termenii dispoziției în cauză, de contextul în care se înscrie aceasta și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte[7].

36. În opinia noastră, trebuie să se considere că este exclusă recurgerea la calificările utilizate în reglementările procedurale naționale, și aceasta în pofida faptului că, potrivit articolului 129 alineatul (3) din Regulamentul 2017/1001, astfel de reglementări sunt aplicabile în cazul în care acesta din urmă nu prevede altfel. Astfel, după cum vom arăta în continuare, interpretarea sferei noțiunii de cerere reconvențională, în sensul Regulamentului 2017/1001, influențează definirea domeniului de competență al Oficiului și, respectiv, al instanțelor competente în domeniul mărcilor. În aceste împrejurări, este necesar ca, în contextul regulamentului în discuție, noțiunea menționată să facă obiectul unei aplicări obiective, independente de ordinile juridice naționale.

37. Astfel cum corect a arătat avocatul general Campos Sánchez-Bordona în Concluziile prezentate în cauza Raimund, prin „cerere reconvențională” se înțelege, în general, o cerere pe care, în cadrul unei proceduri inițiate împotriva sa, pârâtul o introduce la aceeași instanță împotriva reclamantului, în scopul de a obține un alt avantaj decât simpla respingere a cererii formulate de adversarul său. Economia procedurală și prevenirea riscului pronunțării unor hotărâri contradictorii sunt general acceptate drept obiective urmărite prin cererea reconvențională[8].

38. Odată făcute aceste precizări, trebuie arătat că Regulamentul 2017/1001 – care, potrivit considerentului (4) al acestuia, urmărește să instituie un regim al mărcilor Uniunii „care conferă întreprinderilor dreptul de a dobândi, conform unei proceduri unice, mărci UE care să se bucure

7 A se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2022, Landeshauptmann von Wien (Pierderea statutului de rezident pe termen lung) (C-432/20, EU:C:2022:39, punctul 28), Hotărârea din 16 septembrie 2021, The Software Incubator (C-410/19, EU:C:2021:742, punctul 30), și Hotărârea din 29 ianuarie 2020, Sky și alții (C-371/18, EU:C:2020:45, punctul 74).

8 A se vedea Concluziile avocatului general Campos Sánchez-Bordona (C-425/16, EU:C:2017:479, nota de subsol 17). A se vedea prin analogie și Hotărârea din 31 mai 2018, Nothartová (C-306/17, EU:C:2018:360, punctele 21 și 22), Ordonanța din 27 mai 2004, Comisia/IAMA Consulting (C-517/03, nepublicată, EU:C:2004:326, punctul 17), și Hotărârea din 16 septembrie 2013, GL2006 Europe/Comisia (T-435/09, EU:T:2013:439, punctul 42).

de o protecție uniformă și să producă efecte pe întreg teritoriul Uniunii”[9] – prevede un sistem complex de control al validității mărcilor Uniunii, care are în vedere un rol atât al Oficiului, cât și al instanțelor competente în domeniul mărcilor[10].

39. În ceea ce privește acțiunea în declararea nulității mărcii Uniunii, legiuitorul a instituit o procedură directă și centralizată de contencios administrativ în fața Oficiului, sub controlul instanței Uniunii. Astfel, potrivit articolului 63 din Regulamentul 2017/1001, competența de a soluționa cu titlu principal o cerere de declarare a nulității unei mărci a Uniunii revine Oficiului, ale cărui decizii pot face obiectul unei căi de atac în fața camerelor de recurs instituite la același Oficiu, iar împotriva deciziilor acestora se poate introduce acțiune la Tribunal[11].

40. Instanțele competente în domeniul mărcilor au, în schimb, competență „exclusivă” – potrivit articolului 124 litera (d) din Regulamentul 2017/1001 – în cazul în care, în cadrul procedurii de constatare a încălcării drepturilor, este introdusă o cerere reconvențională de declarare a nulității mărcii[12].

41. Atribuirea unei astfel de competențe instanțelor din domeniul mărcilor – coerentă cu alegerea legiuitorului Uniunii de a conferi instanțelor naționale specializate competența de a examina litigiile în materia atingerii aduse mărcilor Uniunii – are o dublă finalitate. Pe de o parte, aceasta permite pârâtului să invoce în justiție o apărare de fond care include contestarea validității mărcii, în pofida competenței de principiu a Oficiului în acest domeniu. Pe de altă parte, în scopul bunei administrări a justiției, aceasta permite părților să soluționeze, în cursul aceleiași proceduri și în fața aceleiași instanțe, pretențiile lor reciproce. Așadar, ea se întemeiază de asemenea pe cerințele – care pot fi deduse din considerentele (32) și (33) ale Regulamentului 2017/1001 – de a asigura protecția mărcilor Uniunii, evitând pronunțarea unor hotărâri contradictorii și apărând caracterul unitar al mărcii Uniunii.

42. În plus, trebuie subliniat că articolul 127 alineatul (1) din Regulamentul 2017/1001 prevede, în ceea ce privește procedurile în fața instanțelor competente în domeniul mărcilor, regula prezumției de validitate a mărcii Uniunii, care poate fi răsturnată numai atunci când pârâtul formulează o cerere reconvențională de declarare a nulității[13]. Cu alte cuvinte, nevaliditatea mărcii Uniunii nu poate fi invocată de pârât, pe calea unei simple excepții, cu unicul scop de a

[9] Caracterul unitar al mărcii Uniunii este enunțat la articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul 2017/1001; a se vedea punctul 5 din prezentele concluzii.

[10] Acest sistem este același fie că este vorba despre nulitate, fie despre decăderea din drepturile asupra mărcii. Având în vedere obiectul litigiului principal, ne vom referi în continuare exclusiv la reglementarea cererilor principale și reconvenționale de declarare a nulității.

[11] A se vedea articolele 66-72. Aceeași procedură este prevăzută la articolul 63 în cazul contestării decăderii din drepturile asupra mărcii Uniunii.

[12] Trebuie să se observe că, în scopul de a evita eludarea competenței exclusive a Oficiului de a soluționa cereri de declarare a nulității mărcii Uniunii formulate cu titlu principal, articolul 127 alineatul (2) din Regulamentul 2017/1001 prevede că validitatea unei astfel de mărci nu poate fi contestată printr-o acțiune în constatarea inexistenței unei încălcări a drepturilor. Cauzele de nulitate care pot fi invocate în cadrul unei cereri reconvenționale sunt exclusiv cauzele de nulitate absolută prevăzute la articolul 59 alineatul (1) din Regulamentul 2017/1001 și cauzele de nulitate relativă menționate la articolul 60 alineatele (1) și (2) din acest regulament.

[13] Prezumția menționată poate fi de asemenea răsturnată printr-o cerere reconvențională de decădere din drepturi, deși, în acest caz, este contestată mai degrabă posibilitatea invocării drepturilor de exclusivitate asupra mărcii decât validitatea juridică a acesteia.

contesta temeinicia cererii reclamantului [14], ci numai în măsura în care se solicită în același timp în mod expres instanței competente în domeniul mărcilor Uniunii să declare nulitatea mărcii respective [15].

43. Astfel cum a arătat avocatul general Campos Sánchez-Bordona în Concluziile prezentate în cauza Raimund [16], această opțiune este compatibilă cu caracterul unitar al mărcii, întrucât permite pronunțarea unei hotărâri cu privire la validitate care își produce efectele pe întregul teritoriu al Uniunii. Astfel, hotărârile prin care se declară nulitatea ca urmare a admiterii unei cereri reconvenționale produc efecte *erga omnes*, iar, potrivit articolului 128 alineatul (6) din Regulamentul 2017/1001, Oficiul trebuie să le menționeze în registru și să ia toate măsurile necesare pentru a se conforma dispozitivului acestora [17].

44. Din considerațiile de mai sus reiese în mod evident existența unei legături între acțiunea inițială în constatarea încălcării drepturilor și cererea reconvențională de declarare a nulității mărcii. Astfel, aceasta din urmă este exercitată „cu titlu incident” în cadrul unei proceduri inițiate în vederea constatării încălcării drepturilor și este folosită – cel puțin în parte – în apărare, întrucât, în cazul în care este admisă, poate determina respingerea acțiunii principale.

45. Totuși, cererea reconvențională nu este limitată la acest scop: ea poate conduce la constatarea lipsei validității titlului de proprietate industrială care produce efecte *erga omnes* și, prin urmare, depășește limitele procedurii și ale simplelor cerințe în apărare ale pârâtului, care – astfel cum evidențiază speța în discuție – păstrează un interes în admiterea acesteia inclusiv în cazul retragerii acțiunii în constatarea încălcării drepturilor.

46. Având în vedere considerațiile care precedă, apreciem – contrar celor susținute de Comisie – că cererea reconvențională de declarare a nulității mărcii prevăzută la articolul 128 din Regulamentul 2017/1001 nu are doar caracter accesoriu în raport cu acțiunea principală în constatarea încălcării drepturilor, ci are o natură, dacă nu pe deplin independentă, cel puțin hibridă, care îi conferă o capacitate de rezistență față de evenimente cu efect extinctiv asupra acțiunii în constatarea încălcării drepturilor.

47. Argumentele invocate de Comisie în cadrul observațiilor sale scrise nu sunt, în opinia noastră, de natură să repună în discuție această concluzie. Pe de o parte, caracterul incident al cererii reconvenționale, conform articolului 127 alineatul (1) din Regulamentul 2017/1001 – care face parte dintr-un proces deja inițiat [18] –, și introducerea ei doar de către pârâtul din acțiunea în

[14] Domeniul de aplicare al interdicției privind contestarea nulității mărcii pe calea unei simple excepții a fost extins prin Regulamentul (UE) 2015/2424 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2015 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 207/2009 privind marca comunitară și a Regulamentului (CE) nr. 2868/95 al Comisiei de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 40/94 al Consiliului privind marca comunitară și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2869/95 al Comisiei privind taxele care trebuie plătite Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (JO 2015, L 341, p. 21), care a modificat articolul 99 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca Uniunii Europene (JO 2009, L 78, p. 1), care permitea invocarea unei astfel de excepții în cazul în care se invoca nulitatea din cauza unui drept anterior al pârâtului.

[15] În procedura principală în care s-a pronunțat Hotărârea Raimund, pârâta din procedura de constatare a încălcării drepturilor formulase atât o excepție de nulitate, cât și – în cadrul unei proceduri separate în fața aceleiași instanțe, astfel cum permite dreptul procedural austriac – o cerere reconvențională de declarare a nulității, invocând în ambele proceduri înregistrarea cu rea-credință a mărcii. În hotărâre, Curtea a precizat în esență că o instanță competentă în domeniul mărcilor nu poate respinge o acțiune în constatarea încălcării drepturilor pentru o cauză de nulitate a mărcii Uniunii, fără să fi admis mai întâi cererea reconvențională de declarare a nulității formulată de pârâtul în această acțiune în constatarea încălcării drepturilor și întemeiată pe aceeași cauză de nulitate (a se vedea punctul 35 și punctul 1 din dispozitiv).

[16] C-425/16, EU:C:2017:479, punctele 62 și 63.

[17] Același regim este prevăzut în cazul admiterii unei cereri reconvenționale de decădere din drepturi.

[18] Sau se grefează pe un astfel de proces; a se vedea împrejurările litigiului principal din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Raimund.

constatarea încălcării drepturilor nu sunt altceva decât condiții procedurale ale introducerii acesteia și nu permit să se tragă concluzii cu privire la natura sa. Pe de altă parte, după cum am avut deja ocazia să arătăm, dispozițiile articolelor 127 și 128 din Regulamentul 2017/1001 nu numai că permit pârâtului într-o acțiune în constatarea încălcării drepturilor să se apere pe fond prin răsturnarea prezumției de validitate a mărcii Uniunii, ci îi recunosc posibilitatea de a solicita și de a obține, cu titlu incident, o hotărâre prin care se declară nulitatea acestei mărci, valabilă *erga omnes*, care, odată ce a dobândit autoritate de lucru judecat, constituie titlu pentru radierea înregistrării corespunzătoare din registrul mărcilor Uniunii [19].

48. În sfârșit, contrar celor sugerate atât de Comisie, cât și de instanța de trimitere, nu considerăm că din Hotărârea Raimund pot fi deduse argumente în favoarea unei interpretări potrivit căreia cererea reconvențională urmează evenimentele cu efect extinctiv al procesului în care aceasta se înscrie. Astfel, hotărârea menționată se limitează la a afirma caracterul preliminar al admiterii cererii reconvenționale de declarare a nulității în raport cu respingerea acțiunii în constatarea încălcării drepturilor, în măsura în care aceleași motive de nulitate au fost invocate de asemenea cu titlu de simplă excepție. Totuși, această hotărâre nu menționează nimic cu privire la efectele retragerii acțiunii în constatarea încălcării drepturilor asupra desfășurării procedurii din care face parte cererea reconvențională.

49. Concluzia la care am ajuns la punctul 46 din prezentele concluzii cu privire la natura cererii reconvenționale prevăzute la articolul 128 din Regulamentul 2017/1001 este conformă cu interpretarea pe care Curtea o dă acestei instituții a dreptului procedural în cadrul sistemului creat prin Convenția de la Bruxelles [20], preluat mai întâi în Regulamentul nr. 44/2001 [21] și, ulterior, în Regulamentul nr. 1215/2012 în vigoare în prezent.

50. În această privință, trebuie să se observe că reglementarea privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor, menționată anterior, a făcut în mod constant obiectul, în diversele regulamente privind marca comunitară și a Uniunii care s-au succedat în timp, al unei trimiteri exprese care a prevăzut de fiecare dată aplicarea acestora în cadrul sistemelor normative create prin regulamentele în cauză. Astfel, Regulamentul nr. 40/1994 privind marca comunitară și Regulamentul nr. 207/2009 – predecesoarele Regulamentului 2017/1001 – făceau trimitere la Convenția de la Bruxelles și, respectiv, la Regulamentul nr. 44/2001, extinzând aplicarea acestora în domeniul reglementării privind mărcile Uniunii, în scopul repartizării competenței între diferitele state membre în ceea ce privește acțiunile având ca obiect mărcile comunitare [22]. În prezent, Regulamentul 2017/1001 prevede, la articolul 122, că reglementarea menționată se aplică „procedurilor privind mărcile UE și cererile de înregistrare a mărcii UE, precum și procedurilor privind acțiunile simultane sau succesive intentate pe baza mărcilor UE și a mărcilor naționale”, cu excepția cazului în care regulamentul menționat prevede altfel, făcând trimitere în mod expres, la alineatul (2), la cea mai recentă reglementare în această materie, și anume cea conținută în Regulamentul nr. 1215/2012.

[19] A se vedea articolul 128 alineatul (6) din Regulamentul 2017/1001.

[20] Convenția de la Bruxelles din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1975, L 204, p. 28, denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles”).

[21] Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

[22] A se vedea în special: (i) al cincisprezecelea considerent al Regulamentului nr. 40/1994, în care se arată că „normele Convenției de la Bruxelles privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială se aplică tuturor acțiunilor în justiție care se referă la mărcile comunitare […]”; (ii) articolul 94 din Regulamentul nr. 207/2009, referitor la normele privind aplicarea Regulamentului nr. 44/2001 în cazul procedurilor în materia mărcilor Uniunii.

51. Așadar, având în vedere cele arătate mai sus, considerăm că noțiunea de cerere reconvențională trebuie interpretată în mod coerent cu regulamentele menționate privind competența judiciară și cu jurisprudența referitoare la acestea [23].

52. Odată făcute aceste precizări, arătăm că deja din Hotărârea din 13 iulie 1995, Danværn Production [24], în care Curtea a trebuit să stabilească dacă o cerere de compensare formulată de pârât trebuia considerată o „cerere reconvențională" în sensul articolului 6 punctul 3 din Convenția de la Bruxelles [25], reiese o distincție clară între cererea reconvențională, care are ca obiect o pretenție care poate fi separată de cererea reclamantului și vizează obligarea acestuia din urmă, și o simplă excepție, care este un mijloc de apărare, lipsit de caracter autonom în raport cu acțiunea principală [26]. Acest aspect a fost examinat în mod aprofundat și de avocatul general Léger în cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată. În concluziile prezentate în cauza amintită, acesta sublinia în special că cererea reconvențională este „o cerere nouă, formulată în cursul judecării cauzei de pârât, care devine el însuși reclamant […]", „vizează o pretenție distinctă, care nu este limitată la respingerea cererilor reclamantului inițial", și are un curs și un tratament „independente de cererea principală", astfel încât aceasta nu se stinge în cazul retragerii acțiunii de către reclamant" [27].

53. Mai recent, Curtea a abordat noțiunea de cerere reconvențională în Hotărârea din 12 octombrie 2016, Kostanjevec [28], având ca obiect printre altele interpretarea articolului 6 punctul 3 din Regulamentul nr. 44/2001. Cu acea ocazie, Curtea a statuat că cererea reconvențională „[privește] în esență o cerere distinctă de obligare a reclamantului, prin care se poate solicita, dacă este cazul, o sumă mai mare decât cea cerută de reclamant și care poate fi soluționată chiar și în cazul în care cererea reclamantului este respinsă" [29].

54. În definitiv, din referințele jurisprudențiale amintite mai sus reiese, așadar, că se confirmă teza potrivit căreia cererea reconvențională este o cale de drept proprie pârâtului care, folosindu-se de ocazia cererii formulate de reclamant împotriva sa, în cadrul aceleiași proceduri, extinde *thema*

[23] Pe de altă parte, trebuie să se aibă în vedere că terminologia utilizată la articolul 6 punctul 3 din Convenția de la Bruxelles, la articolul 6 punctul 3 din Regulamentul nr. 44/2001 și, în prezent, la articolul 8 punctul 3 din Regulamentul nr. 1215/2012 coincide exact cu cea cuprinsă în Regulamentul 2017/1001 (de exemplu termenii „Widerklage" în germană, „counterclaim" în engleză, „demande reconventionnelle" în franceză și „domanda riconvenzionale" în italiană).

[24] Hotărârea din 13 iulie 1995, Danværn Production (C-341/93, EU:C:1995:239).

[25] Convenția de la Bruxelles din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1975, L 204, p. 28). Articolul 6 punctul 3 menționat permitea pârâtului să introducă o cerere reconvențională împotriva reclamantului în fața instanței sesizate cu cererea principală, indiferent de temeiul competenței acestei instanțe, pentru a evita dispersarea instanțelor competente, cu condiția să existe o legătură contractuală sau factuală cu cererea reclamantului (a se vedea cu privire la acest aspect Concluziile avocatului general Léger prezentate în cauza Danværn Production, C-341/93, EU:C:1995:139, punctul 7).

[26] A se vedea Hotărârea din 13 iulie 1995, Danværn Production (C-341/93, EU:C:1995:239, punctul 12); Curtea a observat în special că „în dreptul național al statelor membre se face distincție, în general, între două situații. Pe de o parte, situația în care pârâtul susține existența unei pretinse creanțe împotriva reclamantului, care ar avea ca efect stingerea, în tot sau în parte, a creanței invocate de acesta. Pe de altă parte, situația în care pârâtul solicită, printr-o cerere separată formulată în cadrul aceleiași proceduri, obligarea reclamantului la plata unei datorii față de el. În acest din urmă caz, cererea distinctă se poate referi la o sumă mai mare decât cea cerută de reclamant și poate fi soluționată chiar și în cazul în care cererea reclamantului este respinsă". La punctul 17 din hotărârea citată se subliniază de asemenea că în ordinile juridice naționale există expresii diferite pentru a desemna fiecare dintre cele două situații. În special, în ceea ce privește în mod specific cererea reconvențională și excepția compensării, în dreptul francez se face distincție între „demande reconventionnelle" și „moyens de défense au fond", în dreptul englez, între „counter-claim" și „set-off as a defence", în dreptul german, între „Widerklage" și „Prozeßaufrechnung", și, în dreptul italian, între „domanda riconvenzionale" și „eccezione di compensazione".

[27] Concluziile avocatului general Léger prezentate în cauza Danværn Production (C-341/93, EU:C:1995:139, punctele 25 și 26).

[28] Hotărârea din 12 octombrie 2016, Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:763).

[29] Hotărârea din 12 octombrie 2016, Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:763, punctul 32). Este vorba despre o afirmație conformă cu Concluziile avocatei generale Kokott prezentate în aceeași cauză (Concluziile avocatei generale Kokott prezentate în cauza Kostanjevec, C-185/15, EU:C:2016:397, punctele 39-41), în care se arată că „cererea reconvențională trebuie să poată fi separată de acțiunea reclamantului și să vizeze o pretenție distinctă […]. O asemenea cerere nu reprezintă un simplu mijloc de apărare împotriva cererii […] părții adverse".

decidendum, exercitând cu titlu incident o acțiune independentă, care depășește simpla cerere de respingere a cererii principale și care poate fi soluționată indiferent de evenimentele care duc la stingerea respectivei cereri.

B. Aplicabilitatea principiului perpetuatio fori

55. Odată demonstrat faptul că cererea reconvențională nu are doar caracter accesoriu, nu se poate considera, pentru acest motiv, că problema ridicată de instanța de trimitere este soluționată. Astfel, în această etapă trebuie să se verifice dacă, după retragerea acțiunii în constatarea încălcării drepturilor, competența de a soluționa cererea reconvențională trebuie determinată în conformitate cu legislația care reglementează cererea principală de declarare a nulității, cuprinsă la articolul 63 din Regulamentul 2017/1001, conferindu-se, în consecință, competență Oficiului, sau dacă, în temeiul altor principii, se menține competența instanței sesizate din domeniul mărcilor.

56. Instanța de trimitere, asemenea Comisiei, consideră că necesitatea de a conferi competență Oficiului trebuie să se deducă din caracterul excepțional al competenței instanței din domeniul mărcilor, care, la rândul său, poate fi desprins din faptul că aceasta, în calitate de instanță națională, poate să anuleze doar în mod excepțional actele Uniunii, așa cum este un act de înregistrare a unei mărci a Uniunii.

57. În plus, în susținerea celor arătate, Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München) arată că Regulamentul 2017/1001 tinde să acorde prioritate controlului de validitate al Oficiului. Această prioritate ar trebui dedusă în special din articolul 128 alineatul (7) din regulament, care prevede că, la cererea titularului mărcii, instanța competentă în domeniul mărcilor poate face ca Oficiul să se pronunțe cu privire la cererea de declarare a nulității.

58. Apreciem că cele două argumente nu sunt decisive.

59. În primul rând, considerăm că repartizarea atribuțiilor în materia validității mărcilor între Oficiu și instanțele competente în domeniul mărcilor nu denotă o relație regulă-excepție între competența celui dintâi și competența celor din urmă, ci o relație de complementaritate care servește la atingerea finalității reglementării, care, după cum s-a arătat deja, este de a asigura protecția unor astfel de mărci, evitând pronunțarea unor hotărâri contradictorii ale instanțelor și ale Oficiului și menținând caracterul unitar al mărcilor Uniunii.

60. Astfel, așa cum a subliniat avocatul general Campos Sánchez-Bordona în Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Raimund, spre deosebire de procedura de înregistrare a mărcilor Uniunii, „concepută ca o funcție exclusivă a EUIPO, aflată dincolo de influența oricărei hotărâri a unei instanțe naționale”, competența de a declara nulitatea unei mărci a Uniunii a fost atribuită, „în mod partajat”, instanțelor competente în domeniul mărcilor și Oficiului [30].

[30] A se vedea Concluziile avocatului general Campos Sánchez-Bordona prezentate în cauza Raimund (C-425/16, EU:C:2017:479, punctul 83). A se vedea prin analogie, în ceea ce privește cazul similar al Regulamentului (CE) nr. 6/2002 al Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare (JO 2002, L 3, p. 1-24, Ediție specială, 13/vol. 33, p. 70), și Hotărârea din 16 februarie 2012, Celaya Emparanza y Galdos International (C-488/10, EU:C:2012:88, punctul 48), în care se arată că, „[î]n ceea ce privește […] cererile de declarare a nulității desenelor sau modelelor industriale comunitare înregistrate, regulamentul a optat pentru centralizarea tratării acestora la OAPI, acest principiu fiind totuși temperat de posibilitatea instanțelor competente în domeniul desenelor sau modelelor industriale comunitare de a judeca cererile reconvenționale în nulitate privind un desen sau model industrial comunitar înregistrat formulate în cadrul unei acțiuni în contrafacere sau al unei acțiuni privind riscul de contrafacere”.

61. Însă, în opinia noastră, chiar dacă ar fi admis, caracterul excepțional al competenței instanței din domeniul mărcilor cu privire la cererea reconvențională de declarare a nulității nu poate avea o influență asupra soluționării problemei ridicate. Astfel, nu există nicio îndoială că, la momentul introducerii cererii reconvenționale, ne aflam într-o situație în care competența revenea instanței din domeniul mărcilor. Într-o perspectivă „dinamică", adăugăm că natura reconvențională a cererii, pe care am examinat-o pe larg la punctele precedente, este originară, legată în mod ontologic de condițiile existente la momentul introducerii acesteia și nu depinde de evoluția ulterioară a procedurii. Cu alte cuvinte, cererea reconvențională nu devine cerere principală din cauza stingerii celei care era inițial cererea principală de sesizare a instanței.

62. Astfel încât, chiar admițând caracterul excepțional al competenței instanțelor din domeniul mărcilor, apreciem că o situație precum cea din procedura principală, caracterizată prin renunțarea la acțiunea principală ar intra totuși în competența acestei instanțe. Nu ar fi vorba despre o aplicare prin analogie a competenței instanțelor naționale, interzisă ca atare de caracterul excepțional al competenței în cauză, ci despre o aplicare obișnuită a acesteia în situația vizată în mod expres de normă.

63. În ceea ce privește articolul 128 alineatul (7) din Regulamentul 2017/1001, nu se poate nega că acesta exprimă intenția legiuitorului Uniunii de a pune în valoare o apreciere centralizată a validității mărcii și a evenimentelor cu efect extinctiv asupra dreptului corespunzător în fața Oficiului. Subliniem, pe de altă parte, că în aceeași perspectivă intră în discuție articolul 132 alineatul (2) din același regulament, care permite, inclusiv în cazul în care instanța competentă în domeniul mărcilor este prima instanță sesizată, ca, la cererea uneia dintre părți, procedura cu care aceasta a fost sesizată să fie suspendată până la adoptarea deciziei de către Oficiu, sesizat ulterior cu o procedură având același obiect.

64. Totuși, aceste norme, în loc să susțină teza potrivit căreia competența instanței din domeniul mărcilor ar fi înlăturată în urma retragerii acțiunii în constatarea încălcării drepturilor, pledează mai degrabă în sensul respingerii acesteia. Astfel cum reiese chiar din termenii utilizați, aceste norme acordă o marjă de apreciere instanței competente în domeniul mărcilor (utilizarea verbului „poate" nu lasă nicio îndoială în această privință), care, în prezența unei cereri a titularului mărcii de a încredința Oficiului problema validității, poate decide totuși, după audierea părților, să soluționeze ea însăși cererea reconvențională.

65. Ar fi, așadar, contrar economiei regulamentului – care prevede expres o marjă de apreciere a instanței față de cererea titularului de a încredința Oficiului problema validității – să se admită că titularul mărcii, prin retragerea acțiunii în constatarea încălcării drepturilor, poate totuși să determine înlăturarea competenței instanței independent de vreo apreciere a acesteia din urmă.

66. În concluzie, considerăm că argumentele prezentate de instanța de trimitere nu sunt decisive. Considerăm, în schimb, că această problemă trebuie soluționată potrivit principiului cu caracter general al *perpetuatio fori*. Și aceasta, atenție, în temeiul dreptului Uniunii, fără a fi necesar să se recurgă, potrivit trimiterii cuprinse la articolul 129 alineatul (3) din Regulamentul 2017/1001, la dispozițiile de drept procedural național care enunță principiul menționat [31].

[31] S-a afirmat că, potrivit tezei majoritare în Germania, se aplică articolul 261 alineatul (3) punctul 2 din ZPO, conform căruia competența instanței sesizate cu judecarea procesului nu este afectată de o modificare a împrejurărilor pe care se întemeiază competența respectivă.

67. Potrivit principiului amintit, în momentul în care o instanță competentă este sesizată, aceasta își păstrează în general competența, chiar dacă factorul de legătură în temeiul căruia s-a stabilit competența sa se schimbă în cursul procedurii judiciare [32]. Acest principiu urmărește să evite prejudiciul pe care l-ar suporta justițiabilii în cazul în care, din cauza schimbării, în cursul procedurii, a împrejurărilor care determină competența, ar trebui înlăturată competența instanței în fața căreia a fost inițiată cauza.

68. Nu există nicio îndoială că dreptul Uniunii cunoaște acest principiu. În această privință, trebuie amintită Hotărârea din 11 octombrie 2007, Freeport [33], care a reținut în mod expres momentul introducerii acțiunii ca punct de referință pentru a aprecia existența unei conexități între cereri, pentru a stabili competența judiciară în sensul articolului 6 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001.

69. A se vedea, în plus, Concluziile avocatului general Jääskinen [34] prezentate la 11 decembrie 2014 în cauza CDC Hydrogen Peroxide și hotărârea din 21 mai 2015 pronunțată de Curte în aceeași cauză, care privea de asemenea Regulamentul nr. 44/2001. Cu acea ocazie, s-a stabilit, în temeiul principiului *perpetuatio fori*, că competența instanței sesizate, determinată în funcție de domiciliul doar al unuia dintre pârâți, nu este înlăturată nici chiar în cazul retragerii cererii formulate împotriva pârâtului care a justificat determinarea competenței [35].

70. Principiul *perpetuatio fori* a servit ulterior ca temei al Hotărârii din 17 ianuarie 2006, Staubitz-Schreiber [36], în care Curtea a interpretat Regulamentul nr. 1346/2000 [37] în sensul că instanța din statul membru pe teritoriul căruia se află centrul intereselor principale ale debitorului la momentul introducerii de către acesta din urmă a cererii de deschidere a procedurii de insolvență păstrează competența de a deschide procedura menționată chiar și atunci când debitorul respectiv mută centrul intereselor sale principale pe teritoriul altui stat membru după introducerea cererii, dar înainte de deschiderea procedurii.

71. În plus, principiul *perpetuatio fori* este invocat de avocatul general Szpunar în luarea de poziție prezentată la 24 septembrie 2014 în cauza Carl Gendreau [38], precum și în Concluziile prezentate la 27 martie 2019 în cauza A [39] și în Concluziile prezentate la 30 aprilie 2020 în cauza Novo Banco [40].

32 A se vedea Concluziile avocatului general Szpunar prezentate în cauza A (C-716/17, EU:C:2019:262, punctul 74).

33 Hotărârea din 11 octombrie 2007, Freeport (C-98/06, EU:C:2007:595, punctul 54).

34 Concluziile avocatului general Jääskinen prezentate în cauza CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2014:2443, punctele 76-83).

35 Hotărârea din 21 mai 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, punctul 28), în care, deși fără a enunța în mod expres principiul *perpetuatio fori*, Curtea l-a aplicat *de facto*.

36 Hotărârea din 17 ianuarie 2006, Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în aceeași cauză (C-1/04, EU:C:2005:500).

37 Regulamentul Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență (JO 2000, L 160, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 143).

38 C-376/14 PPU, EU:C:2014:2275, nota de subsol 37.

39 C-716/17, EU:C:2019:262, punctul 74.

40 C-253/19, EU:C:2020:328, punctul 23.

72. Principiul în discuție este de asemenea menționat în Ghidul practic pentru aplicarea Regulamentului Bruxelles IIa [41] și a fost consacrat de Institutul de Drept Internațional, cu ocazia sesiunii de la Dijon din 1981 [42]. Principiul *perpetuatio fori* este, de altfel, prevăzut în numeroase sisteme juridice. El este cunoscut printre altele în dreptul german, italian, francez și spaniol.

73. În sfârșit, trebuie arătat că principiul menționat a fost aplicat *de facto* și în cadrul raportului dintre competența Curții și cea a Tribunalului. În cauza în care s-a pronunțat Ordonanța IAMA Consulting, Tribunalul, sesizat în temeiul unei clauze compromisorii cuprinse într-un contract încheiat de Comunitate, a trimis Curții o cerere reconvențională, formulată de Comisie, după ce a declarat inadmisibile cererile formulate de societatea reclamantă [43]. Tribunalul a apreciat că competența de a soluționa această cerere revine Curții în temeiul articolului 225 alineatul (1) CE coroborat cu articolul 51 din Statutul Curții de Justiție în vigoare la acea dată, potrivit căruia cererile introduse de instituțiile Comunității erau de competența Curții. Curtea a amintit mai întâi că sistemul jurisdicțional comunitar implica o delimitare exactă, bazată la acea dată pe calitatea reclamantului, a competenței Curții și, respectiv, a Tribunalului, astfel încât competența uneia dintre aceste două instanțe de a se pronunța cu privire la o cerere excludea în mod necesar competența celeilalte [44]. În continuare, Curtea a precizat că, „în sistemul comunitar al căilor de atac, competența de a soluționa cererea principală implică existența unei competențe de a soluționa orice cerere reconvențională introdusă în cadrul aceleiași proceduri care decurge din același act sau fapt ce constituie obiectul cererii introductive” și că această competență se întemeiază în special pe interesul economiei procedurale [45]. În sfârșit, Curtea a observat că faptul că cererea a fost respinsă și că, prin urmare, cererea reconvențională și-a pierdut caracterul incident nu determină înlăturarea competenței Tribunalului de a soluționa această cerere [46].

74. Odată făcute aceste precizări, apreciem că principiul *perpetuatio fori* trebuie aplicat și în speța în discuție. În această privință, considerăm că este relevantă trimiterea, cuprinsă la articolul 122 din Regulamentul 2017/1001, la normele privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor, în legătură cu care jurisprudența amintită mai sus a considerat că este aplicabil principiul *perpetuatio fori*. Astfel, deși nu se poate discuta despre aplicabilitatea acestui principiu în vederea repartizării competenței între diferitele state membre în legătură cu acțiunile care privesc mărcile Uniunii, nu vedem de ce ar trebui să se ajungă la o concluzie diferită în speța în discuție, în care, *de facto*, sunt în discuție tot norme de atribuire a unei competențe judiciare sau cvasijudiciare.

[41] Ghid practic pentru aplicarea Regulamentului Bruxelles IIa, publicat la 20 iunie 2016 de Comisia Europeană, disponibil pe site-ul https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/f7d39509-3f10-4ae2-b993-53ac6b9f93ed

[42] În documentul intitulat „Le problème intertemporel en droit international privé”, disponibil în limba franceză (disponibil pe site-ul https://www.idi-iil.org/app/uploads/2017/06/1981_dijon_01_fr.pdf), se arată că „[l]es changements intervenant en cours de procédure dans les faits qui constituent le fondement de la compétence juridictionnelle ne privent pas la juridiction de sa compétence et n'affectent normalement pas la reconnaissance ou l'exécution de ses décisions dans d'autres États”.

[43] A se vedea Ordonanța din 25 noiembrie 2003, IAMA Consulting/Comisia (T-85/01, EU:T:2003:309).

[44] A se vedea Ordonanța din 27 mai 2004, Comisia/IAMA Consulting (C-517/03, nepublicată, EU:C:2004:326, punctul 15).

[45] A se vedea Ordonanța din 27 mai 2004, Comisia/IAMA Consulting (C-517/03, nepublicată, EU:C:2004:326, punctul 17 și jurisprudența citată).

[46] A se vedea Ordonanța din 27 mai 2004, Comisia/IAMA Consulting (C-517/03, nepublicată, EU:C:2004:326, punctul 20). În același sens este și Hotărârea din 16 septembrie 2013, GL2006 Europe/Comisia (T-435/09, EU:T:2013:439, punctele 45-47), pronunțată într-o cauză încredințată competenței sale în temeiul unei clauze compromisorii în sensul articolului 272 TFUE. Cu acea ocazie, Tribunalul – după ce a subliniat caracterul distinct al cererii reconvenționale formulate de Comisie în raport cu acțiunea principală introdusă de întreprindere – a apreciat că trebuie să se pronunțe cu privire la această cerere, în pofida faptului că declarase că nu mai era necesară pronunțarea asupra fondului acțiunii principale, rămasă fără obiect, întrucât reclamanta nu mai era reprezentată de un avocat. A se vedea de asemenea Hotărârea din 9 iulie 2013, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Comisia (T-552/11, nepublicată, EU:T:2013:349, punctul 41 și jurisprudența citată), soluția dată nefiind repusă în discuție de Curte în hotărârea pronunțată în recurs (a se vedea Hotărârea din 9 septembrie 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Comisia, C-506/13 P, EU:C:2015:562).

75. De altfel, principiul *perpetuatio fori*, prin faptul că raportează competența la momentul introducerii cererii reconvenționale, garantează securitatea juridică și evită consecințele prejudiciabile, în opinia noastră semnificative, în detrimentul economiei procedurale și al dreptului pârâtului la apărare, care ar rezulta dacă s-ar acorda relevanță retragerii acțiunii principale.

76. Cu titlu de exemplu, să ne gândim la cazul în care, cu puțin timp înainte de finalizarea unei proceduri caracterizate printr-o cercetare judecătorească complexă și costisitoare sau chiar aflate în etapa recursului, reclamantul își retrage acțiunea în constatarea încălcării drepturilor, întrucât și-a dat seama de respingerea probabilă la care ar fi fost expus. Survenirea necompetenței instanței cu privire la cererea reconvențională i-ar impune pârâtului să inițieze de la zero o procedură în fața Oficiului.

77. Considerăm că nu se poate contesta că, prin lipsirea de valoare a activității desfășurate și a timpului folosit în procedura în primă instanță, s-ar aduce atingere principiului economiei procesuale/procedurale, prin care ar trebui să se caracterizeze nu numai activitatea jurisdicțională, ci și activitatea administrativă a Oficiului, dat fiind că ar fi vorba despre duplicarea unor activități echivalente care conduc la rezultate comparabile potrivit Regulamentului 2017/1001. În plus, pârâtul ar fi constrâns să suporte cheltuieli suplimentare pentru a iniția procedura în fața Oficiului. Trebuie să se observe că aceste consecințe negative ar decurge în mod automat dintr-o decizie – cea de retragere a acțiunii principale – luată de cel care se opunea cererii sale reconvenționale.

78. Interpretarea dată nu intră în conflict cu obiectivul specific al reglementării cuprinse în Regulamentul 2017/1001.

79. După cum s-a arătat deja, din considerentul (32) al Regulamentului 2017/1001 reiese în mod clar că necesitatea indispensabilă care stă la baza reglementării în discuție este ca „deciziile privind validitatea și încălcarea drepturilor conferite de mărcile UE să producă efecte și să se extindă în întreaga Uniune, ca singură modalitate de a evita hotărâri contradictorii ale instanțelor și ale Oficiului și de a aduce atingere caracterului unitar al mărcilor UE”.

80. Or, finalitatea care stă la baza reglementării în discuție și care se află la originea competenței instanței din domeniul mărcilor cu privire la cererile reconvenționale de declarare a nulității nu este afectată de evenimentele cu efect extinctiv asupra acțiunii principale în constatarea încălcării drepturilor. Astfel, acestea din urmă nu determină apariția mai multor proceduri, cauza fiind judecată de o singură instanță, și nici nu aduc atingere efectului *erga omnes* al hotărârii instanței naționale privind validitatea mărcii. Așadar, sunt îndeplinite atât cerințele privind economia procedurală, cât și cerințele privind caracterul unitar al mărcii în întreaga Uniune. Pe de altă parte, nu există niciun risc de pronunțare a unor hotărâri contradictorii, dat fiind că o singură instanță este sesizată cu judecarea cauzei.

81. În concluzie, pentru toate motivele prezentate, apreciem că instanța din domeniul mărcilor rămâne competentă să se pronunțe cu privire la nulitatea unei mărci a Uniunii, invocată în cadrul unei cereri reconvenționale în sensul articolului 128 din Regulamentul 2017/1001, chiar și după ce a fost retrasă în mod valabil acțiunea principală în constatarea încălcării drepturilor.

VI. Concluzie

82. Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebarea preliminară adresată de Oberlandesgericht München (Tribunalul Regional Superior din München, Germania) după cum urmează:

„Articolul 124 litera (d) și articolul 128 din Regulamentul 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind marca Uniunii trebuie interpretate în sensul că instanța din domeniul mărcilor Uniunii rămâne competentă să se pronunțe cu privire la nulitatea unei mărci a Uniunii, invocată în cadrul unei cereri reconvenționale în sensul articolului 128 din regulamentul menționat, chiar și după ce a fost retrasă în mod valabil acțiunea principală în constatarea încălcării drepturilor conferite de marca în cauză, introdusă în temeiul articolului 124 litera (a)."